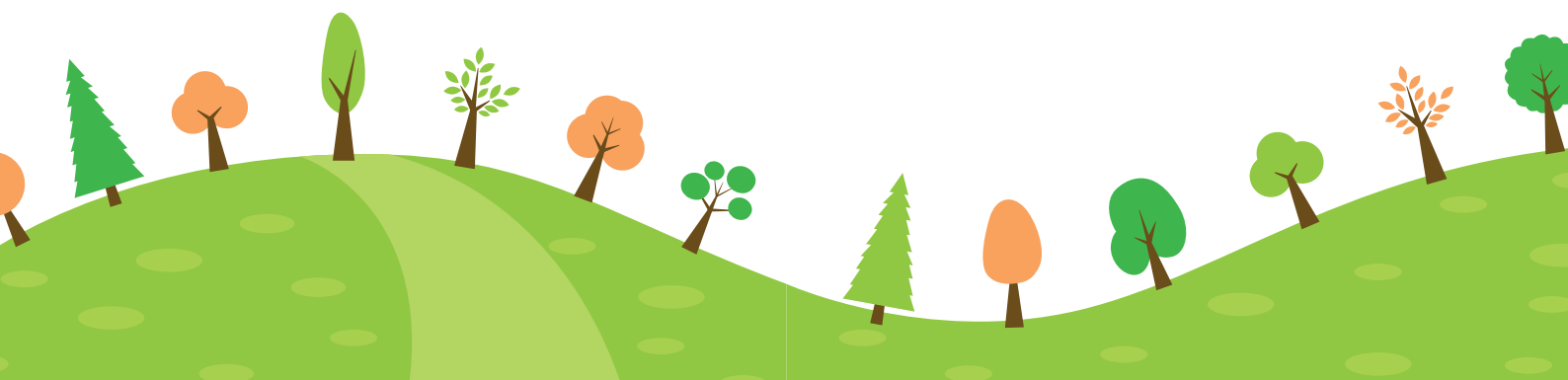


ข่าวสารอันตรายและของเสีย

Hazardous Substance & Waste Management News



บรรณาธิการแถลง

สวัสดีค่ะ พบกับวารสารข่าว “สารอันตรายและของเสีย” ฉบับที่ 2 ประจำปี 2561 ในฉบับนี้จะขอนำเสนอบทความในด้านสารเคมีและของเสียอันตราย เรื่องแรก “การเลิกใช้พลาสติกหุ้มฝาขวดน้ำดื่ม (No Plastic Bottle Cap Seal)” เพื่อเป็นการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาขยะพลาสติกที่เกิดขึ้นจากการใช้แคปซีล โดยการลดปริมาณขยะพลาสติกในสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมมลพิษ จึงได้ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันขับเคลื่อนการดำเนินการเลิกใช้แคปซีลในอุตสาหกรรมน้ำดื่มไทย โดยมีการแต่งตั้ง “คณะทำงานขับเคลื่อนการเลิกใช้พลาสติกหุ้มฝาขวดน้ำดื่ม” ขึ้น ซึ่งคณะทำงานฯ ได้กำหนดกรอบระยะเวลาดำเนินการไว้เป็น 2 ระยะ คือ ระยะแรก ผู้ผลิตน้ำดื่มบรรจุขวดอย่างน้อยร้อยละ 50 ของผู้ผลิตน้ำดื่ม เลิกบรรจุขวดใช้แคปซีลภายในปี พ.ศ. 2561 และระยะที่ 2 บริษัทผู้ผลิตน้ำดื่มบรรจุขวดทั่วประเทศ เลิกใช้แคปซีลภายในปี พ.ศ. 2562

เรื่องที่สอง “การประชุม The Eighth Regional 3R Forum in Asia and the Pacific ณ เมืองอินดอร์ รัฐมัธยประเทศ สาธารณรัฐอินเดีย” เมื่อวันที่ 9 – 12 เมษายน 2561 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออภิปรายและหารือการดำเนินงานตามนโยบาย 3R ในบริบทของการบรรลุเป้าหมายของพื้นดินสะอาด น้ำสะอาด และอากาศบริสุทธิ์ การนำหลักการ 3R และเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) มาใช้ในการจัดการขยะมูลฝอย ลดมลพิษทางน้ำ และอากาศ รวมทั้งการส่งเสริมการสร้างสังคมรีไซเคิลและเศรษฐกิจสีเขียว

เรื่องสุดท้าย ว่าด้วยเรื่อง “สถานการณ์การลักลอบทิ้งกากของเสียอุตสาหกรรมในรอบห้าปี (ปี พ.ศ. 2556 – 2560)” ซึ่งเป็นการรวบรวมข้อมูลสถิติการลักลอบทิ้งฯ ของกรมควบคุมมลพิษ พบว่า ส่วนใหญ่เกิดเหตุในพื้นที่จังหวัดแถบชายฝั่งทะเลตะวันออกและภาคกลาง แต่ในปัจจุบันพบว่าสถิติการลักลอบทิ้งฯ มีแนวโน้มลดลง เนื่องจากหน่วยงานที่รับผิดชอบได้เพิ่มความเข้มงวดในการควบคุมดูแลกำกับโรงงานอุตสาหกรรม และสถานประกอบการในกลุ่มเสี่ยง รวมถึงมีการดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดอย่างจริงจัง และอาศัยความร่วมมือจากเครือข่ายภาคประชาชนในการช่วยเฝ้าระวังมิให้มีการลักลอบนำกากของเสียอุตสาหกรรมมาทิ้งในพื้นที่

นอกจากนี้ ยังได้ให้ความรู้ด้านสารเคมี 2 ชนิด ซึ่งได้แก่ 1) Quinalphos และ 2) Hydrogen peroxide ที่มีคุณสมบัติความเป็นพิษ ทั้งพิษเฉียบพลัน และพิษเรื้อรัง อาจส่งผลต่อร่างกายได้เมื่อได้รับสัมผัสสารเคมี ดังนั้น ควรตระหนักถึงอันตรายและระมัดระวังในการใช้สารเคมีให้มากขึ้น

สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ หวังว่าเนื้อหาสาระในวารสารฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อท่านผู้อ่านทุกท่าน แล้วพบกันใหม่กับเรื่องราวที่น่าสนใจเกี่ยวกับการจัดการกากของเสียและสารอันตรายได้ใหม่ ในวารสารข่าว “สารอันตรายและของเสีย” ฉบับต่อไป สวัสดีค่ะ

กองบรรณาธิการ

ที่ปรึกษา

- นายสุเมธา วิเชียรเพชร ● นายอนุทิน สุธาพันธ์ ● นางสาวพรพิมล เจริญสง ● นางสาวนภวิศ บัวสว่าง ● นางสุนีย์ ติงปินตา ● นางสาววานิช สวาโย

กองบรรณาธิการ

- นางสาวธีราพร วิวิฑูรณ์ ● นางศิริสมบุรณ์ ตะสิงห์ซะ ● นางสุนันทา พลทวงษ์ ● นางสาวศศิวิมล แนวทอง ● นายสุรินทร์ อารีย์ ● นางขามแก้ว มารคทรัพย์ ● นางสาวรสดี นามบุตรดี ● นางสาวสุชาดา สังวรวงษ์พนา

จัดทำโดย

สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

92 ซอยพหลโยธิน 7 ถนนพหลโยธิน แขวงพญาไท เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400

โทร 0 2298 2422 โทรสาร 0 2298 5393

Email: chem@pcd.go.th, <http://www.pcd.go.th>

การเลิกใช้พลาสติก หุ้มฝาขวดน้ำดื่ม (No Plastic Bottle Cap Seal)

นางสาววานิช สวาโย

ผู้อำนวยการส่วนคดีและใช้ประโยชน์ของเสีย

นางสุนันดา พลทอง

นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ ส่วนคดีและใช้ประโยชน์ของเสีย

ปัจจุบันมีการนำพลาสติกมาใช้ในชีวิตประจำวันมากขึ้น และถูกทิ้งเป็นขยะมูลฝอยด้วยปริมาณและสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดปัญหาขยะพลาสติกทั้งบนบกและทางทะเล และขยะพลาสติกส่วนหนึ่งมาจากแคปซูลหุ้มฝาขวดน้ำดื่ม โดยประเทศไทยมีการผลิตขวดพลาสติกเพื่อบรรจุน้ำดื่มประมาณ 4,400 ล้านขวดต่อปี โดยมีสัดส่วนการใช้พลาสติกหุ้มฝาขวดน้ำดื่มหรือแคปซูล (Plastic Bottle Cap Seal) ร้อยละ 60 หรือ ประมาณ 2,600 ล้านขวด ก่อให้เกิดขยะพลาสติก 2,600 ล้านชิ้น หรือคิดเป็นน้ำหนักประมาณ 520 ตัน แคปซูลผลิตจากพลาสติกพีวีซี (Polyvinyl Chloride: PVC) ซึ่งมีขนาดชิ้นเล็ก น้ำหนักเบา ง่ายต่อการทิ้ง กระจุกกระจายลงในสิ่งแวดล้อม ยากต่อการรวบรวมและจัดเก็บเพื่อนำกลับมารีไซเคิล และไม่คุ้มค่าในการดำเนินการ ทำให้ถูกทิ้งลงสู่สิ่งแวดล้อมทั้งบนบกและทางทะเล และใช้เวลานานในการย่อยสลาย หากไม่มีการรวบรวมเพื่อนำไปกำจัดอย่างถูกต้อง

นอกจากนี้ แคปซูลจะเป็นส่วนที่ก่อให้เกิดปัญหาการอุดตันตามท่อระบายน้ำ บางส่วนตกค้างในสิ่งแวดล้อมบนบก บางส่วนไหลลงสู่แม่น้ำ ลำคลอง และท้องทะเล จากข้อมูลการผ่าซากสัตว์ทะเลที่ตายจะพบว่ามีส่วนสาเหตุจากการกินแคปซูล ซึ่งรวมอยู่กับพลาสติกอื่น ๆ ซึ่งในหลาย ๆ ประเทศไม่มีการใช้แคปซูล เช่น มาเลเซีย อินโดนีเซีย สิงคโปร์ จีน เกาหลีใต้ ฮ่องกง ญี่ปุ่น เยอรมนี ฝรั่งเศส อิตาลี อังกฤษ สำหรับประเทศไทย

น้ำดื่มบรรจุขวดมีทั้งที่ใช้และไม่ใช้แคปซูล ทั้งนี้ น้ำดื่มบรรจุขวดเป็นผลิตภัณฑ์ที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดให้เป็นอาหารควบคุมเฉพาะ ผู้ผลิตต้องขออนุญาตผลิต ขอรับเลขสารบบอาหารของผลิตภัณฑ์ และแสดงฉลากให้ถูกต้อง โดยน้ำดื่มที่สะอาดต้องเป็นน้ำที่ผ่านมาตรฐาน ซึ่งการใช้แคปซูลไม่ได้เป็นข้อบังคับตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 61 (พ.ศ. 2524) เรื่อง น้ำบริโภคในภาชนะบรรจุที่ปิดสนิท โดยทั่วไป น้ำดื่มบรรจุขวดจะมีวงแหวนเล็ก ๆ ด้านล่างฝาดัดผนึกอยู่กับฝาขวด หากยังไม่เปิดขวด วงแหวนนั้นจะไม่ขาดจากกัน ผู้บริโภคสามารถสังเกตรอยเชื่อมต่อกันเป็นช่วง ๆ ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ว่าขวดน้ำดื่มยังไม่มีการเปิดก่อนถึงมือผู้บริโภค

รัฐบาลจึงมอบนโยบายการแก้ไขปัญหาขยะพลาสติกที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินงานร่วมกันให้มีความสอดคล้องกับ แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559 – 2564) โดยการใช้มาตรการลดหรือเลิกใช้พลาสติกที่ไม่มีความจำเป็นต้องใช้และก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ถุงพลาสติก พลาสติกหุ้มขวดน้ำดื่มหรืออื่น ๆ ตามที่มีข้อมูลทางวิชาการสนับสนุน และการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างจิตสำนึกให้กับทุกคนเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการช่วยกันลดการใช้ผลิตภัณฑ์พลาสติกที่ไม่จำเป็น



ดังนั้น เพื่อเป็นการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาขยะพลาสติกที่เกิดขึ้นจากการใช้แคปซีล โดยการลดปริมาณขยะพลาสติกในสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมมลพิษ จึงได้ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันขับเคลื่อนการดำเนินการเลิกใช้แคปซีลในอุตสาหกรรมน้ำดื่มไทย โดยมีการแต่งตั้ง “คณะทำงานขับเคลื่อนการเลิกใช้พลาสติกหุ้มฝาขวดน้ำดื่ม” ประกอบด้วยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน โดยมีอธิบดีกรมควบคุมมลพิษ เป็นที่ปรึกษา และรองอธิบดีกรมควบคุมมลพิษเป็นประธาน ซึ่งคณะทำงานฯ ได้กำหนดกรอบระยะเวลาการดำเนินการเลิกใช้พลาสติกหุ้มฝาขวดน้ำดื่ม (No Plastic Bottle Cap Seal) ไว้เป็น 2 ระยะ คือ ระยะแรก ผู้ผลิตน้ำดื่มบรรจุขวดอย่างน้อยร้อยละ 50 ของผู้ผลิตน้ำดื่มเลิกบรรจุขวดใช้แคปซีลภายในปี พ.ศ. 2561 และ ระยะที่ 2 บริษัทผู้ผลิตน้ำดื่มบรรจุขวดทั่วประเทศเลิกใช้แคปซีลภายในปี พ.ศ. 2562



ในช่วงปีแรกของการขับเคลื่อนการดำเนินงานการเลิกใช้แคปซีล (ปี พ.ศ. 2560) กรมควบคุมมลพิษและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันรณรงค์ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องไปยังผู้ประกอบการและผู้บริโภค ให้ทราบในประเด็น “ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทั้งทางบกและทะเลที่เกิดจากแคปซีล” และ “มาตรฐานน้ำดื่มบรรจุขวดไม่มีความจำเป็นต้องมีแคปซีล” ทั้งนี้ ผู้ประกอบการผลิตน้ำดื่มบรรจุขวดทุกรายเห็นด้วยในการเลิกใช้แคปซีล โดยเมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2561 กรมควบคุมมลพิษได้จัดให้มีการลงนามบันทึกความร่วมมือ (MOU) การเลิกใช้พลาสติกหุ้มฝาขวดน้ำดื่ม ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 10 หน่วยงาน ได้แก่ กรมควบคุมมลพิษ สมาคมอุตสาหกรรมเครื่องดื่มไทย สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กรมประชาสัมพันธ์ สถาบันพลาสติก กลุ่มอุตสาหกรรมพลาสติก สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สมาคมอุตสาหกรรมพลาสติกไทย และสมาคมผู้ค้าปลีกไทย โดยมีบริษัทผู้ผลิตน้ำดื่มรายใหญ่ จำนวน 5 ราย ประกอบด้วย 1) บริษัท บุญรอด เทรดิง จำกัด ผู้ผลิตน้ำดื่มสิงห์ 2) บริษัท เสริมสุข จำกัด (มหาชน) ผู้ผลิตน้ำดื่มคริสตัล 3) บริษัท ไทยดริงก์ จำกัด ผู้ผลิตน้ำดื่มช้าง 4) บริษัท เนสท์เล่ (ไทย) จำกัด ผู้ผลิตน้ำดื่มเนสต์เล่ เทียวไลฟ์ และ 5) บริษัท คาราบาวกรุ๊ป จำกัด (มหาชน) ผู้ผลิตน้ำดื่มคาราบาว เป็นผู้นำในการเลิกใช้แคปซีลในการผลิตน้ำดื่ม ภายในวันที่ 1 เมษายน 2561 เรียบร้อยแล้ว



ทั้งนี้ กรมควบคุมมลพิษได้ขยายผลการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการเลิกใช้แคปซีลไปยังบริษัทผู้ผลิตน้ำดื่มรายย่อยอื่น ๆ ทั่วประเทศ ให้เลิกใช้แคปซีลเพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยได้มีหนังสือแจ้งขอความร่วมมือการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบายการเลิกใช้พลาสติกหุ้มฝาขวดน้ำดื่มไปยังกระทรวงต่าง ๆ รวมทั้งหน่วยงานภายในกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้วย เพื่อขอความร่วมมือในการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้น้ำดื่มบรรจุขวดที่ไม่มีแคปซีลในการจัดประชุมหรือการจัดงานอื่นใดที่มีความจำเป็นต้องให้บริการแก่ผู้เข้าร่วมงานด้วยน้ำดื่มบรรจุขวด รวมทั้งการจำหน่ายของร้านค้าสวัสดิการภายในหน่วยงาน และขอความร่วมมือในการผลิตหรือสั่งผลิตน้ำดื่มบรรจุขวดโดยไม่ใช้แคปซีลสำหรับหน่วยงานที่มีการผลิตหรือสั่งผลิตน้ำดื่มบรรจุขวด รวมทั้งขอความร่วมมือในการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้ ความเข้าใจประเด็น “น้ำสะอาดไม่ต้องมีแคปซีล” ให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน รวมทั้งประชาชนทั่วไปทางช่องทางสื่อต่าง ๆ ของหน่วยงาน

ล่าสุด พบว่า มีน้ำดื่มบรรจุขวดหลากหลายยี่ห้อที่ไม่ใช้แคปซีลที่วางจำหน่ายในร้านสะดวกซื้อหรือซูเปอร์มาร์เก็ตใน

ห้างสรรพสินค้า เช่น น้ำทิพย์ ออรา สปริงเคิล สยาม น้ำแร่มีเนเร่ น้ำแร่เอเวียง น้ำแร่มองต์เฟลอ อควาพิน่า เซเว่น โลดส์ คาราบาว ช่าง คริสตัล เนสท์เล่ เพียวไลฟ์ สิงห์ ฯลฯ ทั้งนี้ เป้าหมายภายในปี พ.ศ. 2562 ประเทศไทยจะไม่มีการใช้แคปซีลในขวดน้ำดื่มทั่วประเทศ ซึ่งจะสามารถช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากขยะพลาสติก โดยสามารถลดปริมาณขยะพลาสติกหุ้มฝาขวดน้ำดื่มที่ตกค้างในสิ่งแวดล้อมทั้งทางบกและทางทะเลได้ถึง 2,600 ล้านชิ้นต่อปี หรือ 520 ตันต่อปี



การประชุม

The Eighth Regional 3R Forum in Asia and the Pacific

ณ เมืองอินดอร์ รัฐมัธยประเทศ สาธารณรัฐอินเดีย

นางสาววานิช สวาโย
ผู้อำนวยการส่วนลดและใช้ประโยชน์ของเสีย
นางสาววาสนา แจ่มประจักษ์
นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ ส่วนลดและใช้ประโยชน์ของเสีย

การประชุม The Eighth Regional 3R Forum in Asia and the Pacific จัดขึ้นระหว่างวันที่ 9 – 12 เมษายน 2561 ณ Brilliant Convention Centre เมืองอินดอร์ รัฐมัธยประเทศ สาธารณรัฐอินเดีย จัดโดย Ministry of Housing and Urban Affairs รัฐบาลสาธารณรัฐอินเดีย ร่วมกับกระทรวงสิ่งแวดล้อมญี่ปุ่น และศูนย์พัฒนาภูมิภาคแห่งสหประชาชาติ (The United Nations Centre for Regional Development: UNCRD) ภายใต้หัวข้อหลักคือ การนำหลักการ 3R และการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพื่อสู่ความสำเร็จในการจัดการสิ่งแวดล้อมด้านน้ำ ดิน และอากาศ : วิสัยทัศน์แห่งศตวรรษที่ 21 ของภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก (Achieving Clean Water, Clean Land and Clean Air through 3R and Resource Efficiency – A 21st Century Vision for Asia-Pacific Communities) มีผู้เข้าร่วมประชุมระดับรัฐมนตรี หรือหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมขึ้นไป จากประเทศในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก 35 ประเทศ ผู้เชี่ยวชาญและผู้แทนจากองค์กรระหว่างประเทศ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้แทนบริษัทเอกชนของสาธารณรัฐอินเดีย องค์กรพัฒนาเอกชน ผู้สังเกตการณ์ นักวิชาการอิสระ กลุ่มธุรกิจ และสื่อมวลชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออภิปรายและหารือการดำเนินงานตามนโยบาย 3R ในบริบทของการบรรลุเป้าหมายของพื้นดินสะอาด น้ำสะอาด และอากาศบริสุทธิ์ การนำหลักการ 3R และเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) มาใช้ในการจัดการขยะมูลฝอย ลดมลพิษทางน้ำ และอากาศ รวมทั้งการส่งเสริมการสร้างสังคมรีไซเคิลและเศรษฐกิจสีเขียว โดยมีสาระการประชุมดังนี้



1) การก้าวไปสู่สังคมไร้ขยะด้วยหลัก 3R

การดำเนินนโยบาย 3R ที่มีประสิทธิภาพ โดยการสร้างกลไกและใช้เทคโนโลยี เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการขับเคลื่อนชุมชนเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของชุมชนเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างสังคมที่ก่อให้เกิดขยะเป็นศูนย์ รวมถึงสิ่งจูงใจทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านเทคโนโลยี และการเงิน แนวความคิดของการก้าวไปสู่สังคมไร้ขยะสมควรได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนของสังคม ทั้งภาครัฐบาล นักการเมือง ประชาชน นักวิชาการ และภาคเอกชน ที่มองถึงการใช้ทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพสูงสุด พร้อมไปกับการจัดการปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมการคัดแยกก่อนรวบรวม จัดเก็บ เพื่อแปรรูป และการกำจัดในขั้นสุดท้าย ความท้าทายสำคัญ คือการหาเทคโนโลยีที่เหมาะสมตามความต้องการที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในแต่ละท้องถิ่น ข้อจำกัดด้านการเงินและบุคลากร ซึ่งประสบการณ์ของอินเดียและหลายประเทศพบว่า ความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน ที่ขับเคลื่อนการจัดการขยะอินทรีย์เพื่อการทำปุ๋ยหมักประสบความสำเร็จได้ในหลายเมือง โดยการจัดการขยะตามหลักการของ 3R มีผลประโยชน์ร่วม (Co-benefit) เช่น ช่วยลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ สุขภาพอนามัยของประชาชนดีขึ้น สร้างรายได้และสร้างผู้ประกอบการที่ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอย เป็นต้น

2) หลักการ 3R กับอากาศสะอาด – บทบาทของเศรษฐกิจหมุนเวียนในการป้องกันมลพิษทางอากาศ

มลพิษทางอากาศเป็นความท้าทายด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น ในภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก ทั้งจากการเผาไหม้ของสารชีวมวลที่ไม่มีการควบคุม เช่น การเผาขยะมูลฝอยในที่โล่ง โดยก่อให้เกิดสารมลพิษทางอากาศที่มีอายุสั้นหรือการปล่อยก๊าซเรือนกระจก เช่น อนุภาคคาร์บอนสีดำ มีเทน ฯลฯ ทำให้มีผลกระทบต่อสุขภาพ สิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ ซึ่งการสัมผัสกับมลพิษทางอากาศทั้งภายนอกและภายในอาคารมีมูลค่าความเสียหายสูงถึง 5.11 ล้านล้านเหรียญสหรัฐต่อปี โดยผลกระทบต่อสุขภาพจากสารมลพิษทางอากาศสามารถก่อให้เกิดโรคที่ไม่สามารถติดต่อได้ เช่น โรคหลอดเลือดสมอง โรคหัวใจ โรคระบบทางเดินหายใจ และโรคมะเร็งปอด ทั้งนี้ มีหลายประเทศได้นำหลักการของเศรษฐกิจหมุนเวียนมาใช้ในการจัดการขยะมูลฝอย เพื่อลดมลพิษจากการเผาขยะมูลฝอยในที่โล่ง รวมทั้งประเทศไทยที่มีการดำเนินงานการลดมลพิษทางอากาศจากการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกหลักวิชาการ และลดการเผาขยะมูลฝอยในที่โล่งทั้งในประเทศไทยและกลุ่มประเทศอาเซียน

3) 3R เพื่อการคุ้มครองระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง

ผลกระทบต่อระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง อันเนื่องมาจากการกำจัดขยะมูลฝอยที่ขาดประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งขยะพลาสติก เป็นปัญหาหลักที่สำคัญปัญหาหนึ่งของโลกและเป็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมข้ามพรมแดนที่สำคัญ ประเด็นเหล่านี้มีผลกระทบต่อความสำเร็จตาม SDG 14 (อนุรักษ์และใช้มหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอื่น ๆ อย่างยั่งยืน) เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ขยะพลาสติกที่ลอยตัวอยู่ในมหาสมุทร และมีการสะสมอยู่ในตะกอนน้ำสารเคมีที่เป็นพิษไปสู่สิ่งมีชีวิต เช่น ปลาและหอย ทำให้เกิดประเด็นเรื่องความมั่นคงด้านอาหาร มีผลกระทบต่อระบบนิเวศทางทะเล เนื่องจากสิ่งมีชีวิตในทะเลกินสารเหล่านี้เข้าไป ปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อประเทศที่เป็นเกาะขนาดเล็ก การควบคุมแหล่งกำเนิดของเศษพลาสติกจากพื้นดิน เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการลดปริมาณขยะพลาสติกที่จะลงสู่มหาสมุทร การใช้หลักการ 3R เพื่อลดการเกิดขยะพลาสติกโดยเฉพาะพลาสติกที่ใช้ครั้งเดียวแล้วทิ้ง ที่ไม่คำนึงถึงผลกระทบในระยะยาวต่อสิ่งแวดล้อม ที่ประชุมตระหนักถึงความสำคัญของการเสริมสร้างขีดความสามารถของแต่ละประเทศ ในการตรวจสอบปริมาณขยะพลาสติกในสภาพแวดล้อมทางทะเลและชายฝั่ง ดังนั้น ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และความร่วมมือระดับภูมิภาคในการจัดการขยะพลาสติกที่จะลงสู่แม่น้ำเพื่อป้องกันมลพิษทางทะเลและชายฝั่ง จึงมีความจำเป็นเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหามลพิษทางทะเลและชายฝั่งจากขยะพลาสติก โดยริเริ่มโครงการระดับโลกในการช่วยกันลดมลพิษทางทะเล นอกจากนี้ หลายประเทศยังมีแผนปฏิบัติการ

ที่จะห้ามใช้พลาสติกที่ใช้ครั้งเดียว การเสริมสร้างความเข้มแข็งของนโยบายเกี่ยวกับมลภาวะทางทะเล การเสริมสร้างขีดความสามารถในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ การพัฒนากิจกรรมการวิจัยและพัฒนาทางทะเล และการสร้างจิตสำนึกให้มีความสำคัญต่อการแก้ปัญหา รวมทั้งการจัดการกับปัญหาของเสียจากภัยพิบัติในส่วนของระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง

4) การนำเสนอรายงานการดำเนินงาน 3R ของประเทศ (Country Report)

ประกอบด้วย สถานการณ์ขยะมูลฝอย การดำเนินการลด คัดแยกขยะมูลฝอยตั้งแต่ต้นทางจากบ้านเรือน กลางทาง และปลายทาง เพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ให้ได้มากที่สุดก่อนนำไปกำจัดในขั้นตอนสุดท้าย ตลอดจนการพัฒนาปรับปรุงระบบการเก็บรวบรวมและกำจัดขยะมูลฝอยให้ถูกหลักวิชาการ

ในการนี้ พลเอก เอกชัย จันทรศรี ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไทย ได้ขึ้นกล่าวถ้อยแถลงเพื่อรับมอบการเป็นเจ้าภาพร่วมกับ UNCRD และกระทรวงสิ่งแวดล้อมญี่ปุ่น ในการจัดการประชุม The 9th Regional 3R Forum in Asia and the Pacific โดยได้กล่าวขอบคุณและได้เรียนให้ที่ประชุมทราบว่า รัฐบาลไทยได้ประกาศให้การจัดการขยะมูลฝอยเป็นวาระแห่งชาติ และมีการกำหนดนโยบายและแผนแม่บทด้านการจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ หลักการสำคัญของแผนแม่บท คือแนวคิดด้าน 3R (Reduce Reuse Recycle) เพื่อการลดของเสีย โดยการเพิ่มประสิทธิภาพระบบการเก็บรวบรวม การจัดการขยะมูลฝอยอย่างครบวงจร ทั้งขยะมูลฝอยเก่าและขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นใหม่ การพัฒนากฎหมายและระเบียบข้อบังคับ และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและการให้การศึกษา ซึ่งประเทศไทยมีความพร้อมที่จะแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ เพื่อเสริมสร้างการดำเนินงาน 3R ในระดับชาติ และระดับนานาชาติของประเทศทั้งในปัจจุบันและอนาคต พร้อมกันนี้ได้กล่าวขอบคุณความร่วมมือและการสนับสนุนจากรัฐบาลของประเทศญี่ปุ่น องค์กรระหว่างประเทศ และบริษัทต่าง ๆ รวมทั้งกล่าวยินดีต้อนรับและเชิญชวนทุกประเทศในกลุ่มเอเชียและแปซิฟิกเข้าร่วมงานการประชุมครั้งที่ 9 ณ ประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2562

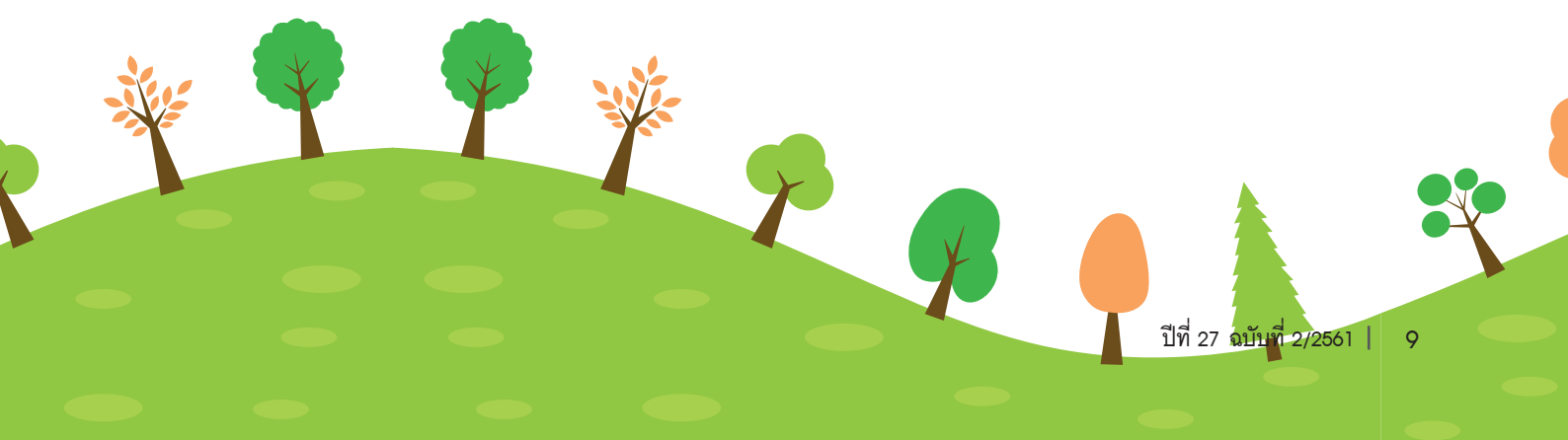


พลเอก เอกชัย จันทรศรี ผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในฐานะหัวหน้าคณะผู้แทนไทย ได้ขึ้นกล่าวถ้อยแถลงเพื่อรับมอบการเป็นเจ้าภาพร่วมกับ UNCRD และกระทรวงสิ่งแวดล้อมญี่ปุ่น ในการจัดการประชุม The 9th Regional 3R Forum in Asia and the Pacific



ผู้แทนกรมควบคุมมลพิษ เข้าร่วมอภิปรายในหัวข้อต่าง ๆ

การเข้าร่วมประชุม Regional 3R Forum เป็นโอกาสให้ประเทศไทยได้แสดงวิสัยทัศน์ และจุดยืนที่ชัดเจนในการดำเนินงานด้านการลด ใช้ซ้ำ และแปรรูปนำกลับมาใช้ใหม่ (Reduce Reuse Recycle: 3R) ในเวทีระหว่างประเทศซึ่งเป็นการย้ำเจตนารมณ์ของประเทศไทย ที่จะให้ความร่วมมือกับนานาชาติเพื่อจัดการสิ่งแวดล้อมบนพื้นฐานความรับผิดชอบและการมีประโยชน์ร่วมกัน เกิดการผลักดันความร่วมมือระหว่างประเทศต่าง ๆ ความร่วมมือในด้านเทคนิควิชาการ การวิจัยและพัฒนาถ่ายทอดเทคโนโลยีจากประเทศที่พัฒนาแล้วไปสู่ประเทศที่กำลังพัฒนา เพื่อปรับปรุงระบบบริหารจัดการของเสียในประเทศให้ครบวงจรทันสมัยและเป็นไปตามหลักสากล ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ส่งผลต่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน



สถานการณ์การลักลอบทิ้ง กากของเสียอุตสาหกรรมในรอบห้าปี (ปี พ.ศ. 2556 – 2560)

นายสุนทร อุปมาณ
นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ ส่วนปฏิบัติการฉุกเฉินและฟื้นฟู
นายพรเทพ กลีบคำใย
ปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อม ส่วนปฏิบัติการฉุกเฉินและฟื้นฟู

จากการรวบรวมข้อมูลสถิติการลักลอบทิ้งกากของเสียอุตสาหกรรมในระหว่างปี พ.ศ. 2556 – 2560 ของกรมควบคุมมลพิษ พบว่ามีการลักลอบทิ้งฯ จำนวนทั้งสิ้น 32 ครั้ง ปี พ.ศ. 2556 มีการลักลอบทิ้งฯ สูงสุด จำนวน 12 ครั้ง ปี พ.ศ. 2557 ลดลงเหลือ จำนวน 6 ครั้ง และมีแนวโน้มลดลงตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ในปี พ.ศ. 2560 ได้เกิดเหตุการณ์ขึ้น จำนวน 7 ครั้ง ส่วนใหญ่เกิดเหตุลักลอบทิ้งฯ ในพื้นที่จังหวัดแถบชายฝั่งทะเลตะวันออก และภาคกลาง จำนวน 23 ครั้ง และ 7 ครั้ง ตามลำดับ ซึ่งเป็นที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรมและมีโรงงานอุตสาหกรรม ที่เป็นแหล่งกำเนิดตั้งอยู่เป็นจำนวนมาก และจากข้อมูลสถิติฯ แยกเป็นรายจังหวัดในรอบ 5 ปี จังหวัดชลบุรี มีสถิติการลักลอบทิ้งกากของเสียอุตสาหกรรมสูงสุด จำนวน 8 ครั้ง รองลงมา คือ จังหวัดระยอง จำนวน 7 ครั้ง จังหวัดปราจีนบุรีและจังหวัดฉะเชิงเทรา จำนวน 4 ครั้ง เช่นเดียวกัน และจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 3 ครั้ง (รายละเอียดดังตารางที่ 1) ปัจจุบันพบว่าสถิติการลักลอบทิ้งฯ มีแนวโน้มลดลง เนื่องจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ ได้เพิ่มความเข้มงวดในการควบคุมดูแล กำกับโรงงานอุตสาหกรรม และสถานประกอบการในกลุ่มเสี่ยง รวมถึงมีการจับกุมและดำเนินคดีกับผู้กระทำผิดอย่างจริงจัง ประกอบกับมีเครือข่ายภาคประชาชนช่วยเป็นหูเป็นตาในการช่วยเฝ้าระวัง มิให้มีการลักลอบนำกากของเสียอุตสาหกรรมมาทิ้งในพื้นที่ชุมชนของตนเอง ส่งผลให้ผู้ประกอบการมีความเกรงกลัว



สถานการณ์การลักลอบทิ้งกากของเสียอุตสาหกรรมเริ่มมีความรุนแรงขึ้น ในช่วงปี พ.ศ. 2555 - 2556 ซึ่งปรากฏว่ามีข่าวการลักลอบทิ้งในบ่อดินเก่า พื้นที่ว่างเปล่า เหมือนร้าง ข้างถนน ที่นา แหล่งน้ำ และพื้นที่ห่างไกล ที่ไม่มีคนดูแลในพื้นที่จังหวัดแถบชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก ส่วนใหญ่เป็นการลักลอบทิ้ง และกำจัดอย่างผิดกฎหมาย ดังเช่น กรณีการลักลอบทิ้งกากของเสียอุตสาหกรรมในบ่อดินเก่า ตำบลหนองแหน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา (ปี พ.ศ. 2555 - 2556) กรณีการลักลอบทิ้งกากของเสียอุตสาหกรรมจากโรงงาน บริเวณเหนืออ่างเก็บน้ำดอกกราย ตำบลมาบยางพร อำเภอลวกแดง จังหวัดระยอง (ปี พ.ศ. 2555) การลักลอบทิ้งกากตะกอนจากโรงงานอุตสาหกรรมในบ่อดินเก่า พื้นที่ตำบลบ้านพระ จังหวัดปราจีนบุรี (ปี พ.ศ. 2556) การลักลอบทิ้งขยะและกากของเสียอุตสาหกรรมในบ่อดินเก่า ตำบลมาบไผ่ อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี (ปี พ.ศ. 2556) การลักลอบทิ้งกากน้ำมันในพื้นที่ตำบลหัวถนน อำเภอพนสนิมคม จังหวัดชลบุรี (ปี พ.ศ. 2556) บางกรณีใช้วิธีการลักลอบทิ้งรวมในบ่อขยะมูลฝอยทั่วไป ซึ่งส่วนใหญ่ไม่มีการบำบัดหรือกำจัดให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ส่งผลให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การปนเปื้อนมลพิษจากสารเคมีในดิน แหล่งน้ำผิวดินและน้ำใต้ดิน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการใช้ประโยชน์ที่ดิน การใช้แหล่งน้ำผิวดินในภาคเกษตรกรรม การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำหรือการปศุสัตว์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนที่อาศัยอยู่ใกล้เคียง จากปัญหากลิ่นเหม็นและอันตรายจากไอระเหยของสารเคมีและความเสี่ยงต่อสุขภาพจากการบริโภคน้ำที่ปนเปื้อนมลพิษ ดังเช่น กรณีของการลักลอบทิ้งกากของเสียอุตสาหกรรมในบ่อดินเก่า พื้นที่ตำบลหนองแหน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งพบว่า มีการกระจายตัวของสารฟีนอลที่ปนเปื้อนสู่แหล่งน้ำใต้ดินและน้ำบ่อตื้นในบริเวณพื้นที่ชุมชนหนองแหน ที่ประชาชนส่วนใหญ่ใช้เพื่อการอุปโภคและบริโภค รวมไปถึงมีการใช้น้ำที่ปนเปื้อนในฟาร์มสุกรและพบว่ามีการตายของลูกสุกร ซึ่งสร้างความเสียหายและผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่ และเป็นภาระของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมโรงงานอุตสาหกรรม สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด และหน่วยงานท้องถิ่นที่ดูแลรับผิดชอบต้องร่วมกัน แก้ไขปัญหาทำการฟื้นฟูและบำบัดพื้นที่ที่มีการปนเปื้อนให้กลับมาใช้ประโยชน์ดังเดิม

แนวทางในการป้องกันปัญหาดังกล่าวต้องอาศัยความร่วมมือจากเครือข่ายภาคประชาชนและหน่วยงานในระดับท้องถิ่น ในการช่วยกันเฝ้าระวัง สอดส่องดูแลมิให้มีการขนส่งกากของเสียอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายหรือวัตถุต้องสงสัยมาลักลอบทิ้งในพื้นที่ชุมชนของตนเอง หรือหากพบเห็นการลักลอบทิ้งในบ่อดิน บริเวณข้างถนน พื้นที่ว่างเปล่า หรือแหล่งน้ำข้างทาง สามารถแจ้งเหตุมาที่ สายด่วนกรมควบคุมมลพิษ (1650) สายด่วนกรมโรงงานอุตสาหกรรม (1564) การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (02 253 0561) ศูนย์ควบคุมมลพิษระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (038 017 400-2) สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ซึ่งอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบ หรือแจ้งมาทางแอปพลิเคชัน Wastepoint ซึ่งสามารถ Download ลงในมือถือในระบบ Android อีกหนึ่งช่องทาง

การลักลอบทิ้งกากฯ ในพื้นที่ตำบลมาบยางพร อำเภอลวกแดง จังหวัดระยอง





การลักลอบทิ้งกากๆ พื้นที่ตำบลกลางดง
อำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา



การลักลอบทิ้งกากๆ ในบ่อดินเก่า ตำบลหนองแหน
อำเภอนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา



การลักลอบทิ้งกากๆ ในบ่อดินเก่า
ตำบลมาบไฟ อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี



กรมควบคุมมลพิษ
POLLUTION CONTROL DEPARTMENT

วิสัยทัศน์กรมควบคุมมลพิษ

“เป็นองค์กรที่สังคมเชื่อมั่นในการจัดการมลพิษ เพื่อปกป้องคุณภาพสิ่งแวดล้อม”

GreenPrint Reduce CO₂ Emission 20.18%

เครื่องหมายรับรอง “งานพิมพ์สีเขียวรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม”